

Asia: VN/33115/2025

Hallituksen esitysluonnos merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

John Nurmisen Säätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esitetystä merenkulun ympäristönsuojelulain muutoksesta. Alusjätepäästöt uhkaavat Itämeren herkkää meriluontoa vakavasti. Itämeri on matala, vähäsuolainen ja sen vesi vaihtuu hitaasti, mikä tekee siitä erityisen haavoittuvasen jatkuville kemikaali- ja jätepäästöille. Pidämme erittäin tärkeänä, että alusjätteiden päästämistä valvotaan tiukemmin ja että laittomista päästöistä asetetaan riittävät, aidosti ennaltaehkäisevät seuraamusmaksut.

Aluspäästömaksu

X- ja Y-luokan nestemäisiin kemikaaleihin kuuluu lukuisia merielinympäristölle hyvin haitallisiksi luokiteltuja aineita ja siksi niiden päästämiseen mereen tulee suhtautua tiukasti. Direktiivin mukaan seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Erityisesti Y-luokan kemikaalien päästöjä tapahtuu tyypillisesti tankinpesun yhteydessä, jolloin yksittäiset päästöt voivat olla kuutiomäärältään melko pieniä, mutta toistuvia. Kiinnitämme huomiota siihen, että Liitteessä 2 esitetty aluspäästömaksu voi X – ja Y-luokan tankinpesuvesipäästöjen osalta jäädä suhteettoman pieneksi, eikä sääntely niiltä osin siksi toimi kyllin ennaltaehkäisevänä. Esitämme, että luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla määrättävän aluspäästömaksun vähimmäis- ja enimmäismääriä tarkasteltaisiin uudestaan. Jotta maksu tosiasiallisesti ehkäisee laittomia päästöjä, sen on oltava taloudellisesti merkittävä suhteessa laittomasta päästöstä koituvaan hyötyyn, eli satamavastaanotosta säästyviin kustannuksiin.

Ruotsin rannikkovartiosto on raportoinut Y-luokan kemikaalien osalta toistuvista laittoman suurista tai liian lähellä rannikkoa tehdyistä päästöistä mm. Gotlannin eteläpuolisella suojelualueella (lähde: Larsson et al 2024, <https://link.springer.com/article/10.1007/s13280-024-02103-7>). Esitämme, että MARPOL-yleissopimuksen vastaisista päästöistä Natura 2000 -alueilla, HELCOMin BSPA-alueilla

(Baltic Sea Protected Areas) tai muilla kansallisilla suojelualueilla tulisi seurata automaattisesti korotettu aluspäästömaksu.

Pidämme tärkeänä sitä, että aluspäästömaksu on jatkossa mahdollista määrätä myös vaatimusten vastaisista harmaan veden tai rikkipesureiden pesuvesien päästöistä, koska ilman riittäviä seuraamuksia kansallinen harmaiden ja rikkipesurivesien päästökielto jää vajaaksi.

Muut aluspäästädirektiivistä johtuvat muutokset

Pidämme tärkeänä, että viranomaisten aluspäästöihin liittyviä valvonta-, tutkinta- ja raportointitehtäviä tarkennetaan ja valvontamenetelmiä kehitetään, sillä nykyisellään aluspäästöjen valvonta on ollut vajavaista ja aluksille on vain harvoin määrätty seuraamuksia sääntörikkomuksista. Viranomaisille tulee turvata riittävät resurssit, jotta voidaan varmistaa, että laissa esitettyjä seuraamuksia sovelletaan täysmääräisesti.

Päästöjä koskevat säännökset

-

MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutokset

-

Muut ehdotukset

-

Arrakoski-Engardt Annamari
John Nurmisen Säätö sr

Tähtikarhu Eeva
John Nurmisen Säätö sr